Ασκητές στον κόσμο Γ΄: Θωμάς Γκαϊτατζής

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 13 Δεκεμβρίου, 2022

Γεννήθηκε στίς 14 Αὐγούστου 1929 στό χωριό Φυτιά Ἠμαθίας. Γονεῖς του ἦταν ὁ Νικόλαος καί ἡ Ἐλισάβετ. Ἦταν ἄνθρωποι τῆς Ἐκκλησίας καί προεῖδαν τόν θάνατό τους. Ὁ πατέρας του πού χρόνια ἦταν ἐπίτροπος στήν Ἐκκλησία, κάποια ἡμέρα εἶπε στήν γυναῖκα του: «Πᾶμε νά σοῦ δείξω πῶς θά παίρνης τήν σύνταξη, γιατί ἐγώ θά πεθάνω», καί σέ λίγες ἡμέρες ἐκοιμήθη. Ἡ Ἐλισάβετ κοιμήθηκε εἴκοσι χρόνια περίπου ἀργότερα. Προεῖδε τήν κοίμησή της καί εἶπε στήν νύφη της: «Ἐγώ αὔριο τό ἀπόγευμα στίς τάδε ἡ ὥρα θά πεθάνω», καί ὄντως πέθανε τήν ὥρα πού προεῖπε.
Ὁ Θωμᾶς ἀπό μικρός ἐκκλησιαζόταν. Ἔβοσκε γουρούνια ἀπό 12 χρονῶν. Κατέβηκαν στήν Βέροια τό 47, ἐπειδή οἱ Ἀντάρτες θά ἔκαιγαν τό χωριό. Τούς φιλοξένησε ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Ὁ πατέρας του ἀγόρασε οἰκόπεδο καί ἔκανε σπίτι.
Παντρεύτηκε τήν Θεοδώρα, ἀπέκτησε τόν Νικόλαο, τήν Ἐλισάβετ, τήν Λουκία καί ἕνα βρέφος πέθανε στήν ἐγκυμοσύνη τοῦ 9ου μῆνα.
Ὁ Θωμᾶς ὅπου εὕρισκε ἐργασία πήγαινε, γι’ αὐτό καί ἔκανε διάφορες δουλειές. Ὕστερα προσλήφθηκε ὡς ὑπάλληλος στό ΣΕΚ (Σιδηρόδρομος Ἑλληνικοῦ Κράτους). Πήγαινε μαζί μέ τόν γυιό του σχολεῖο, γιατί χρειαζόταν τό Ἀπολυτήριο γιά τήν ἐργασία του.

Ἐργαζόταν πολύ καί, ὅταν ἄκουγε βλασφημίες, ἀντιδροῦσε μέ τήν σιωπή του, ἀλλά κάποια φορά ἀντέδρασε διαφορετικά καί ἔγινε μεγάλη φασαρία.

Ἐξωμολογεῖτο συχνά, ἐκκλησιάζετο, ἀγαποῦσε τήν Ἐκκλησία. Πήγαινε συχνά σέ συγκεντρώσεις - ὁμιλίες τοῦ Πνευματικοῦ του π. Ἀρσενίου. Τόν γυιό του τόν ἔπαιρνε ἀπό τό χέρι στήν Ἐκκλησία καί ὑπηρετοῦσε στό Ἱερό. Πήγαιναν μέ τά πόδια καί ἔφθαναν πρίν ν’ ἀρχίση ἡ Ἀκολουθία.

Τηροῦσε ὅλες τίς νηστεῖες. Ἐργαζόταν πολύ καί νήστευε πολύ. Ἔκανε πολλά τριήμερα. Δέν πήγαινε καφενεῖο.

Στίς γιορτές μαζί μέ ἄλλους ὁμόφρονες ἀδελφούς ἐν Χριστῷ μάζευαν γλυκά καί πήγαιναν σέ φτωχούς καί Ἱδρύματα. Ὅπου τόν ζητοῦσαν νά βοηθήση στήν Ἐκκλησία σέ χειρωνακτικές ἐργασίες, πήγαινε πρόθυμα. Ταμίας δέν θέλησε νά ἀναλάβη ποτέ. Ἔδινε πολλές ἐλεημοσύνες παρά τήν φτώχεια του. Ἦταν ψάλτης, τοῦ ἔδιναν λεφτά ἀπό τήν Ἐκκλησία καί τα ἐπέστρεφε πάλι στήν Ἐκκλησία.

Ὁ Ἀρχιμ. Ἱερεμίας Γεωργαλῆς Προϊστάμενος τοῦ Ἱ.Ναοῦ Ἁγ. Κωνσταντίνου καί

Ἐλένης -Ὁσίου Νικοδήμου Βεροίας μαρτυρεῖ:

«Τόν μακαριστό Θωμᾶ μοῦ τόν γνώρισε ὁ τότε συνεφημέριός μου π. Φώτιος Καφετζῆς ὅταν διορίστηκα στόν Ἱερό Ναό τοῦ Ὁσίου Νικοδήμου Βεροίας. Πολλές φορές μέ κατάνυξη καί εὐλάβεια πολύ διακονοῦσε στό ἀναλόγιο τοῦ ναοῦ. Ὅταν τόν ἄκουγες νόμιζες ὅτι ἔψαλλε ἁγιορείτης μοναχός. Ἡ προσευχητική του στάση, ἡ κατανυκτική ψαλμωδία του, ἡ γλυκύτατη ὁμιλία του, τό χαρούμενο πρόσωπό του ἀποκάλυπταν τήν ἡγιασμένη, πλήν ὅμως κεκρυμένη ἀπό τῶν κοσμικῶν ὀφθαλμῶν βιοτή του. Ἐντύπωση μεγάλη μοῦ προξένησε ἡ πρώτη συνάντηση καί γνωριμία μας. Ὅταν μέ συστολή καί σεβασμό ἔσκυψε νά ἀσπασθῆ τό χέρι μου ὁ μακαριστός Θωμᾶς, εἶδα τό πρόσωπό του νά λάμπη ἀπό ἕνα ὁλόλευκο καί εὐφόσυνο φῶς. Τότε, λοιπόν δόξασα τόν Θεό διότι σέ τούτους τούς χρόνους τῆς ἀποστασίας μέ ἀξίωσε νά γνωρίσω στήν πολύβουη Βέροια τόν μακαριστό Θωμᾶ, ἕναν ἀφανή, μυστικό καί ταπεινό ἐργάτη τῆς προσευχῆς καί τῆς ἀσκήσεως».

Προσευχόταν συνεχῶς. Κάθε νύχτα ξυπνοῦσε γιά προσευχή ἀπό τίς 2 μέχρι τίς 4 ἡ ὥρα, καί ἄλλες φορές ἀπό τίς 12 μέχρι τίς 5. Ἡ γυναῖκα του στήν ἀρχή ἀντιδροῦσε ἀλλά μετά ὑποχώρησε καί τό δέχθηκε, γιατί ὁ Θωμᾶς δέν ἄλλαζε τό τυπικό του. Διάβαζε Ψαλτήρι. Οἱ ἀγαπημένοι του ψαλμοί ἦταν ὁ 1ος καί ὁ 5ος. Ἄφηνε τίς δουλειές του καί πήγαινε στήν Ἀκολουθία. Δέν ἔχανε Ἀκολουθία, οὔτε Ἑσπερινό, καί στό χωριό του τίς καθημερινές πού δέν πήγαινε ψάλτης, ἐξυπηρετοῦσε αὐτός. Ὅπου μάθαινε ὅτι γινόταν ἀγρυπνία, συμμετεῖχε ὅλη τήν νύχτα καί τό πρωΐ πήγαινε στήν ἐργασία του.
Ἐπίσης πήγαινε στό Ἅγιον Ὄρος ἀπό νεώτερος, πρίν τό 1960. Ἀρχικά μία φορά, ἀργότερα δύο-τρεῖς φορές τόν χρόνο. Γύριζε ὅλο τό Ἅγιον Ὄρος· πήγαινε στούς Δανιηλαίους, στόν Ἅγιο Νεῖλο, καί ἀνέβαινε στόν Ἄθωνα στήν πανήγυρη τῆς Μεταμορφώσεως. Ἐπέστρεφε μέ σχισμένα ροῦχα καί τρύπια παπούτσια.

Ὅταν πήγαινε στό Ἅγιον Ὄρος, στό αὐτοκίνητο κατά τήν διαδρόμή ἔβγαζε ἀπό τήν τσέπη του τό Προσευχητάρι καί διάβαζε πολλές φορές τίς προσευχές ἐκφώνως γιά νά ἀκούη καί ὁ φίλος του ὁδηγός ἤ καί νοερῶς.

Καί μέσα στό καραβάκι, ἐάν ἡ συζήτηση ἦταν πνευματική παρακολουθοῦσε, ἄν τόν ρωτοῦσαν, σπανίως μιλοῦσε, ἀλλά ἄν ἡ συζήτηση ξέφευγε σέ θέματα ἄλλα, ἐξαφανιζόταν καί ἤ ἀπομονωνόταν κάπου καί προσεύχεται μέ τό Προσευχητάρι ἤ μιλοῦσε μέ κάποιον μοναχό. Καί πάντα ἐπιδίωκε μέσα στό καραβάκι νά βρῆ κανένα μοναχό νά κάνη συζήτηση πνευματική.

Σέ ἕνα ταξίδι πλησίασε κάποιος ἱερέας, π. Κυριακός, πού ἦταν ἐφημέριος στόν Ναό τοῦ Ἁγίου Χρυσοστόμου, στήν Θέρμη Θεσσαλονίκης, καί ρωτάει τόν νεώτερο πού συνταξίδευε μέ τόν Θωμᾶ:

- Τί τόν ἔχεις αὐτόν τόν παπποῦ; (τόν Θωμᾶ). Πατέρα σου εἶναι;

- Ὄχι, τοῦ εἶπε ἐκεῖνος, φίλος μου εἶναι.

- Πρόσεξέ τόν πάρα πολύ αὐτόν τόν ἄνθρωπο.

- Γιατί τό λέτε αὐτό, πάτερ; ρώτησε.

- Γιατί, πέρυσι στόν Ἀρσανᾶ τοῦ Μοναστηριοῦ τοῦ Ρωσσικοῦ, καθώς τόν κοιτοῦσα ἔβγαζε ἀπό τό σῶμα του ἀκτῖνες φωτός, ἀκτινοβολοῦσε. Ἔβγαλα φωτογραφίες, ἀλλά στίς φωτογραφίες δέν φαίνονται οἱ ἀκτῖνες. Νά τόν προσέξης πολύ αὐτόν τόν ἄνθρωπο, πρέπει νά εἶναι ἅγιος αὐτός ὁ ἄνθρωπος.

Μία φορά πού εἶχε πάει στόν Ἅγιο Νεῖλο στό μνημόσυνο τοῦ π. Ἰωακείμ, ἀδελφοῦ τοῦ κυρ- Ἀλέκου, ὁ Θωμᾶς ἔβλεπε τόν π. Ἰωακείμ μπροστά στήν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου.

Πήγαινε στό Ἅγιον Ὄρος καί ἔπαιρνε μαζί του κλήματα γιά νά φυτέψουν οἱ πατέρες. Εἶχε πάρα πολύ καλές σχέσεις μέ τους Δανιηλαίους. Στό Ὄρος πάντα εἶχε μαζί του πριόνι καί ψαλίδι καί ἔκανε διάφορες δουλειές. Καί στόν δρόμο ἔκοβε κλαδιά γιά νά μήν ἐμποδίζουν τούς περαστικούς ἤ τά αὐτοκίνητα. Καθάριζε τόν δρόμο ἀπό τίς πέτρες, ἀλλά τά ξερά ξύλα πού ἦταν μέσα στόν δρόμο τά ἄφηνε στήν ἄκρη γιατί μπορεῖ νά τά βρῆ κανένα καλογεράκι καί νά τά μαζέψη νά τά κάψη. Στήν Ἁγία Ἄννα στόν Ἀρσανᾶ, μέχρι νά ἔρθη τό καραβάκι, μέ ἕνα σανιδάκι πού βρῆκε, καθάριζε τά σκαλοπάτια ἀπό τίς κοπριές τῶν μουλαριῶν.

Μία φορά εἶπε στήν γυναῖκα του ὅτι θά πάη στήν Ἀθήνα νά δῆ κάποιον συγγενῆ του, ἀλλά εἶχε σκοπό νά πάη στό Ἅγιο Ὄρος νά γυρίση σέ ἕνα μῆνα ὅλα τά Μοναστήρια. Τήν δεκάτη ἡμέρα πῆγε στόν π. Παΐσιο καί ὁ Ἅγιος τοῦ λέει:

- Ἐσύ θέλεις νά καθήσης ἕνα μῆνα.

- Ἔ, νά, λέει ὁ Θωμᾶς, εἶπα νά δῶ τά Μοναστήρια.

- Ὄχι, τοῦ λέει ὁ Ἅγιος, νά πᾶς στήν γυναῖκα σου καί νά τήν παίρνης καί αὐτήν στα προσκυνήματα. Καί ἀπό τότε, προσπαθοῦσε νά παίρνη καί τήν κυρα-Θοδώρα ὅπου πήγαινε.

Ἦταν εἰρηνικός καί εἰρηνοποιός. Ἕνα ἀνδρόγυνο πού κόντευε νά χωρίση, δέν σταμάτησε νά τούς συμβουλεύη, μέχρι πού κατόρθωσε νά τούς συμφιλιώση καί νά ζοῦν εἰρηνικά.

Ἦταν πολύ καλός, φιλήσυχος καί ἄκακος. Ὅ,τι καί νά τοῦ ἔλεγες καί νά θύμωνες ἐσύ, αὐτός διατηροῦσε τήν ἠρεμία του. Μόνο καμμιά φορά θύμωνε μέ τους αἱρετικούς. Τότε γινόταν θηρίο.
Ἕνας γνωστός μάρτυρας τοῦ Ἰεχωβᾶ στήν Βέροια, ὁ Διονύσης, μοίραζε φυλλάδια. Τό κατάλαβε ὁ Θωμᾶς καί τόν πῆρε ἀπό πίσω καί φώναζε στόν κόσμο «μήν παίρνετε ἀπ' αὐτόν φυλλάδια, εἶναι αἱρετικός. Θέλει νά σᾶς βγάλη ἀπό τήν Ἐκκλησία». Καί κάποια στιγμή τοῦ ἐπιτέθηκε ὁ Διονύσης ὁ γιαχωβᾶς, καί ὁ Θωμᾶς τόν ἅρπαξε καί αὐτός, καί τοῦ λέει «ἔπ! ἐσύ ἐδῶ πολεμᾶς τόν Χριστό καί θά σ' ἀφήσω;».

Σέ θέματα πίστεως οἱ ἀπαντήσεις του ἦταν θεολογικώτατες. Μία φορά στήν αὐλή τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου ἕνας κύριος τοῦ λέει: «Ἔλα, Θωμᾶ, Θεός εἶναι αὐτός; Ἄλλους τούς κάνει πλούσιους, ἄλλους τούς κάνει ὑγεῖς, ἄλλους τούς κάνει ἄρρωστους». Καί τοῦ λέει ὁ Θωμᾶς: «Ὅπως ὁ ἥλιος βγαίνει στόν οὐρανό καί ζεσταίνει ὅλους τους ἀνθρώπους, ἔτσι καί ὁ Θεός ὅλους τους ἀνθρώπους, ὅλα τά παιδιά του τά ἀγαπάει τό ἴδιο, κανένα δέν προσέχει περισσότερο καί κανένα δέν στενοχωρεῖ».

»Κάποια φορά τοῦ πρότεινε ὁ φίλος του Ἀντώνης:

- Θωμᾶ, στό Ἅγιον Ὄρος πήγαμε πολλές φορές, μία φορά νά πᾶμε καί στα Ἱεροσόλυμα. Καί μοῦ λέει :

- Ἀντώνη, ἐγώ ἔχω γεράσει, ποῦ νά πάω τώρα στα Ἱεροσώλυμα, δέν πειράζει. Δόξα τῷ Θεῷ, ὁ Θεός μέ ἔδειξε τήν Δύναμή Του καί τήν Χάρη Του.

- Τί ἐννοεῖς; τόν ρώτησα, καί μοῦ ἀπεκάλυψε τό ἑξῆς:

»Μία φορά ἦταν Τρίτη τῆς Διακαινησίμου καί ἤμουν στόν Ἅη-Γιώργη καί περίμενα νά γίνη ὁ Ἑσπερινός καί ἐκεῖ πού καθόμουνα, ἔφυγε ἡ ὀροφή τῆς Ἐκκλησίας καί κατέβηκε μέ μεγάλη Δόξα μέσα στήν Ἐκκλησία ὁ Χριστός· τόν ἔβλεπα μέ ἀνοιχτά τά μάτια. Καί μετά ξαναέφυγε ὁ Χριστός καί ἔκλεισε ἡ ὀροφή τῆς Ἐκκλησίας.

»Κάποια ἄλλη φορά περνούσαμε ἔξω ἀπό τόν Ναό τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου στήν Βέροια καί μοῦ λέει:

- Ἄχ! Αντώνη, ἐδῶ μία ἡμέρα τί ἔγινε!

- Τί ἔγινε Θωμᾶ; τοῦ λέω.

- Ἐδῶ μία ἡμέρα εἶδα τόν Χριστό μας.

- Καί τί σοῦ εἶπε; τοῦ λέω, ἔτσι τάχα ἀδιάφορα. Τό σκέφτηκε καί μου λέει:

- Ἄστο, Ἀντώνη, ἄστο.

- Τί, Θωμᾶ, γιατί δέν τό λές στόν ἀδελφό σου νά τό ξέρω;

- Ὄχι, ὄχι, Ἀντώνη, νά μήν στό πῶ καλύτερα. Καί δέν μοῦ εἶπε περισσότερα.

»Πηγαίνοντας μαζί κάποτε στόν π. Στέφανο τοῦ λέω:

- Θωμᾶ, δέν εἶμαι καλά, θυμώνω, νευριάζω καί ἔγινα ὀξύθυμος. Καί αὐτός ἔτσι γιά νά μέ παρηγορήση καί νά μοῦ δώση θάρρος, λέει:

- Καί ἐγώ δέν εἶμαι καλά τώρα τελευταῖα.

- Γιατί; τοῦ λέω.

- Νά, μοῦ λέει, ὅταν πηγαίνω στόν Προφήτη Ἠλία καί προσκυνῶ τήν εἰκόνα του, τώρα τελευταῖα μόνο μοῦ χτυπάει τό κεφάλι ἐνῶ παλαιά αἰσθανόμουν νά μου χαϊδεύη τό κεφάλι ὁ Ἅγιος.

»Ὁ Σεβασμιώτατος Σιατίστης κ. Ἀντώνιος ὅποτε πήγαινε στήν Βέροια σέ σπίτι γνωστοῦ του, ἤθελε νά βλέπη καί τόν Θωμᾶ. Ρωτοῦσε: ´´Ὁ κ. Θωμᾶς ποῦ εἶναι; Φώναξε τόν κ. Θωμᾶ νά 'ρθῆ´´.

»Ὅταν πηγαίναμε στόν Γέροντα γιά ἐξομολόγηση, διάβαζε καθ' ὁδόν τήν Παράκληση ἤ κάποια ἄλλη προσευχή. Σπάνια, ὅταν εἶχε διάθεση, ἔλεγε ἕνα δημοτικό τραγούδι «πῶς λαλεῖς καϋμένο ἀηδόνι».

»Ὁ Γέροντας τόν ἀγκάλιαζε καί ἐκεῖνος πάντα ἔσκυβε τό κεφάλι του σάν ἕνα μικρό παιδί πού ντρέπεται. Ἦταν πολύ ντροπαλός.

»Ὅταν ἦταν μέ συντροφιά 4-5 ἄλλους μαζί καί συζητοῦσαν καί δέν ἦταν θεολογικό (πνευματικό) τό θέμα τῆς συζητήσεως καί τόν Θωμᾶ δέν τόν ἐνδιέφερε, ἀμέσως ἔβγαζε τό Προσευχητάρι καί διάβαζε προσευχές, ἐνῶ οἱ ἄλλοι συνέχιζαν τίς συζητήσεις τους.

»Πρίν νά κοιμηθῆ ὁ Σεβασμιώτατος Σιατίστης, ἦταν προχωρημένη ἡ νύχτα καί χτυπάει τό τηλέφωνό μου· τό σηκώνω καί ἦταν ὁ Θωμᾶς. Ἀπόρησα πῶς πῆρε τηλέφωνο τέτοια ὥρα. Τόν ρώτησα:

- Θωμᾶ, τί ἔγινε;

- Ἀντώνη, τί κάνει ὁ Σεβασμιώτατος; ποῦ εἶναι;

- Ἔ! τί ποῦ εἶναι; Ἀφοῦ ξέρεις ὅτι εἶναι στό Νοσοκομεῖο.

- Δέν ἔμαθες κανένα νέο;

- Δέν ξέρω τώρα, ἄμα ξημερώσει θά πάρω τηλέφωνο.

Μοῦ ἔκανε ἐντύπωση καί λέω τέτοια ὥρα νά πάρη ὁ Θωμᾶς μέσα στή νύχτα; Τήν ἄλλη ἡμέρα βρεθήκαμε στό προαύλιο τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου καί τοῦ λέω:

- Θωμᾶ, γιατί πῆρες τέτοια ὥρα μέσα στήν νύχτα; Σκέφτηκε λίγο καί λέει:

- Νά, ἔκανα κομβοσχοίνι καί ἄκουσα μέσα μου μία φωνή πού μοῦ εἶπε: ΄΄Τώρα κάνε προσευχή γιά τόν Σεβασμιώτατο Ἀντώνιο΄΄, καί ἀνησύχησα ὅτι κάτι ἔγινε, γι' αὐτό σέ πῆρα. Τοῦ λέω:

- Μήν στενοχωριέσαι, τώρα ἀμέσως θά πάρωμε τηλέφωνο. Παίρνω τηλέφωνο, τό σήκωσε ὁ Βάϊος.

- Τί κάνει ὁ Σεβασμιώτατος; τόν ρωτάω καί μοῦ λέει ὅτι ἔχει μισή ὥρα πού ἔγινε μακαριστός.

»Ἦταν πολύ ἐλεήμων. Μία φορά εἶχε κάνει 100.000 δραχμές δωρεά στό Γηροκομεῖο. Τήν ἀπόδειξη ὅμως δέν τήν ἔδωσαν ἀμέσως, καί αὐτός δέν ἤξερε ὅτι δίνουν ἀπόδειξη, καί πῆγαν τήν ἀπόδειξη στό σπίτι στήν κυρα-Θοδώρα. Αὐτή ρώτησε:

- Τί εἶναι αὐτό;

- Νά, μία δωρεά πού ἔκανε ὁ σύζυγός σας.

»Τόν ἀρχίζει ἡ κυρά-Θεοδώρα ΄΄βρέ, δέν ντρέπεσαι, στό σπίτι μας εἶναι σάπια τά πατώματα καί ἐσύ πᾶς καί δίνεις λεφτά δεξιά καί ἀριστερά;΄΄. Ὁ Θωμᾶς ντράπηκε, γιατί ἤθελε νά μείνη αὐτό κρυφό, ἀλλά δέν ἤθελε καί τίς φωνές τῆς κυρα-Θοδώρας καί τῆς λέει ΄΄ἔ! κυρα-Θεδώρα, αὐτοί πεινᾶμε, ἐμεῖς τουλάχιστον ἔχομε νά φᾶμε΄΄,

»Δέν κρατοῦσε τίποτε γιά τόν ἑαυτό του, Ἄν τοῦ ἔλεγες, ΄΄Θωμᾶ, τί ὥραῖο εἶναι αὐτό;΄΄, ἀμέσως σοῦ τό ἔδινε. Τοῦ ζήτησα ἕναν σκοῦφο του, καί ἔτσι τόν ἔχω γιά εὐλογία τώρα».

Ἐκοιμήθη εἰρηνικά τόν ὕπνο τῶν δικαίων στίς 3 Ἰουνίου τοῦ ἔτους 2006.

Αἰωνία του ἡ μνήμη. Ἀμήν.

[Από το βιβλίο: "Ασκητές μέσα στον κόσμο" (Τρίτος τόμος). Εκδότης ΙΕΡΟΝ ΗΣΥΧΑΣΤΗΡΙΟΝ «ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ» Μεταμόρφωσις Χαλκιδικής. Απρίλιος 2020]

(Πηγή ψηφ. κειμένου: orp.gr*, Η/Υ επιμέλεια Αικατερίνας Κατσούρη)*